

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

07.07.2021

Vår ref:

2020/5956

Deres dato:

Deres ref:

SØR-VARANGER KOMMUNE

Postboks 406
9915 KIRKENES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Hans Ivar Hortman, +4778950310

Skadefellingstillatelse på bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune 08072021 - 15072021

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til vedtak om skadefelling på bjørn gitt 01.07.2021 til Sør-Varanger kommune. Viser også til søknad om skadefelling 30.06.2021 og midlertidig skadefellingstillatelse gitt 30.06.2021.

Det er siden skadefellingstillatelsen ble gitt 30.06 blitt dokumentert 5 sau tatt av bjørn i Neiden. Det siste kadaveret dokumentert ble funnet for to dager siden, 05.07. Totalt er det nå dokumentert 7 sau tatt av bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune.

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én bjørn i nærmere avgrenset område i Neiden. Binne m/unger er unntatt tillatelsen. Tillatelsen gis til Sør-Varanger skadefellingslag og gjelder i perioden 08.07.2021–15.07.2021.

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gir Statsforvalteren dispensasjon fra «Forskrift om Færdesmyra naturreservat» sin fredningsbestemmelse nummer 2 c), til å kunne felle bjørn innenfor et avgrenset område i Færdesmyra naturreservat som del av det helhetlige fellingsområdet. En eventuell felling i det avgrensede området vurderes å ikke påvirke verneverdiene eller være i konflikt med de øvrige vernebestemmelsene i «Forskrift om Færdesmyra naturreservat».

Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1. Følgende personer inngår i skadefellingsforsøket:

- Vidar Pettersen (Fellingsleder)
- Sør-Varanger skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

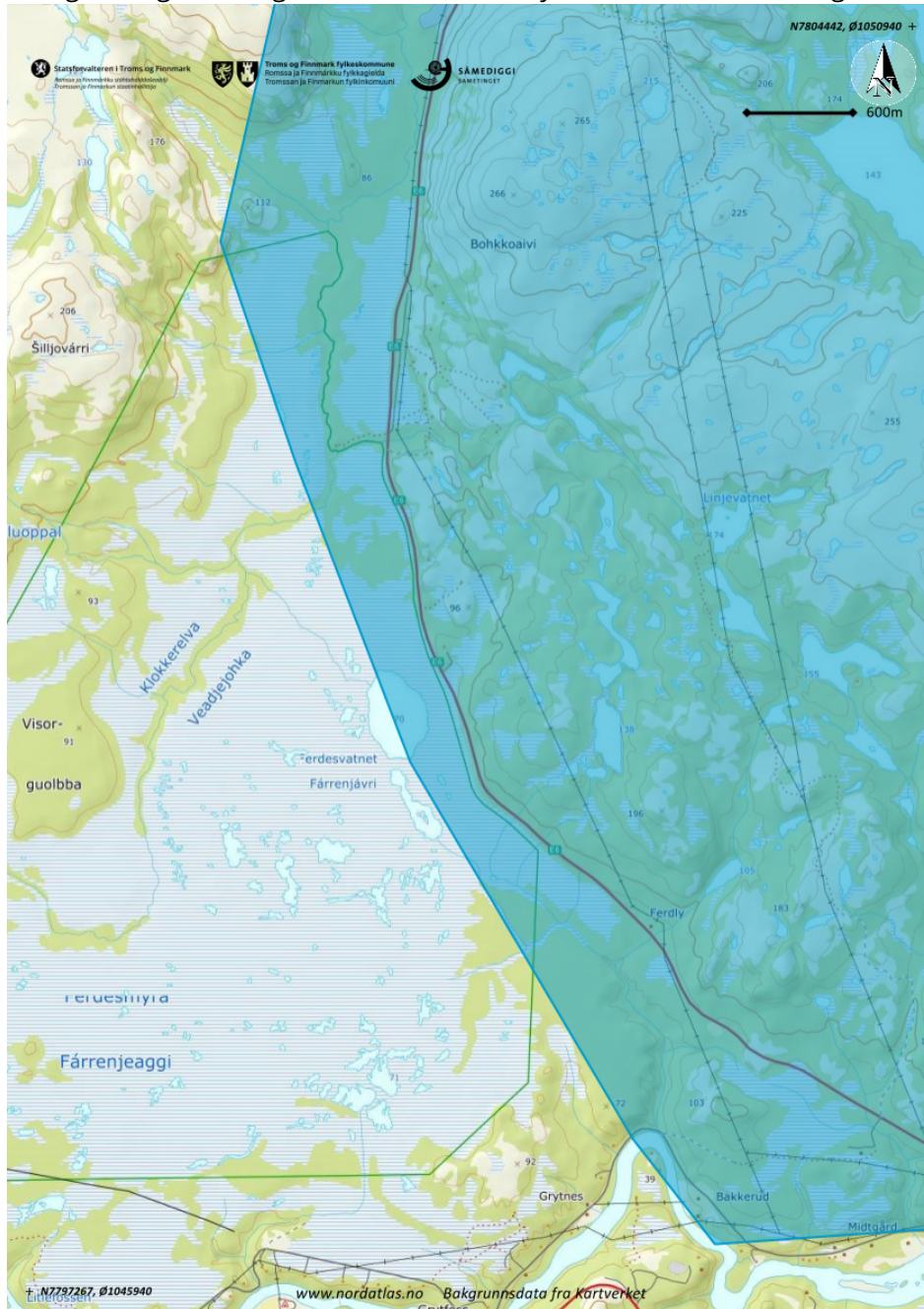
3. Krav til våpen/ammunisjon: Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på bjørn skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil. Minste tillatte kaliber er 6,5(.264"/6,71mm) og minste tillatte kulevekt er 9 gram for kuler med mantel og blykerne og 7,8 gram for blyfrie kuler. Anslagsenergien skal være minst 2200 joule målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet: Fellingsområdet er skravert i blått.

5. Avgrensning av fellingsområdet i Færdesmyra naturreservat: Fellingsområdet er skravert i blått.

6. Ved felling eller forsøk på felling av bjørn innenfor Færdesmyra naturreservat tillates det ikke bruk av motorisert ferdsel til jakt, transport eller for å frakte ut felt bjørn.

7. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

8. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

9. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 08.07.2021 til og med 15.07.2021.

10. Binne med unger er unntatt fellingstillatelsen

11. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 48236037 / 992 42 279 og til Statsforvalterens telefonsvarer tlf. 78 95 03 97. På dagtid hverdag til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.

12. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre bjørn under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet bjørnen. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

Rammer for skadefelling

Skadefelling administreres av Sør-Varanger kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 10 personer og 7 dager og en døgnset på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 112 000 kroner. I tillegg vil feriepengene bli dekket av Statsforvalteren. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen, må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som går frem av vedtaket. Miljødepartementet har fastsatt en døgnset på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full set på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner:

Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer vedlagt, fra alle deltagerne i skadefellingslaget. Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 28.05.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022*, ble region 8 – Troms og Finnmark (inkludert samarbeidsområdet i region 7) tildelt en kvote på 2 bjørn fra og med 01.06.2021 til og med 15.10.2021. Vi viser videre til midlertidig vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av bjørn fra 2 til 4 dyr, sendt fra Miljødirektoratet til Statsforvalteren på e-post. Det er så langt belastet 4 dyr fra denne kvoten. Kvoten er dermed fylt i Troms og Finnmark fylke.

I brev av 06.07.2021 *Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 i 2021-utvidelse av kvoten*, ble det av Miljødirektoratet fattet vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 8 med ytterligere en (1) brunbjørn som avgrenses til tidligere Finnmark fylke fra og med 02.07.2021 til og med 15.10.2021. Ingen dyr er belastet fra denne kvoten og Statsforvalteren har 1 gjenværende individ avgrenset tidligere Finnmark fylke.

Statsforvalteren vurderer skadefelling innenfor den ramme som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for bjørn

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørn. I 2020 ble det beregnet at det ble født 2,5 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det fastsatte bestandsmålet. Det ble gjennom DNA-analyser av bjørn identifisert 59 individer i Finnmark og 7 individer i Troms. I følge «NINA Rapport 1986 – Populasjonsovervåkning av brunbjørn» har Finnmark hatt stor økning i antall påviste individer i perioden 2017-2019 og har vært det mest bjørnerike området i Norge de siste 3 årene. I regionen som helhet har bjørnebestanden hatt en positiv utvikling i antall individer og antallet dokumenterte observasjoner av binne med unger (års- og fjorårsunger) har økt i Finnmark.

De viktigste områdene for brunbjørn i Finnmark ligger i Pasvikdalen i Sør-Varanger og Indre deler av Finnmarksvidda i Karasjok og Kautokeino. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg, og det er her hovedproduksjon i bjørnebestanden skjer.

De siste 3 årene, siden 01.01.2018 er det kjent avgang på fem bjørner i Finnmark. Tre bjørner ble felt på skadefelling i Sør-Varanger på skadefelling i 2019. En unge ble funnet drept av et annet dyr i Sør-Varanger i 2020 og 07.06.2021 ble det felt en hannbjørn i Sør-Varanger. Alle bjørner med kjent bortgang har blitt tatt ut i B-områder i regionen. I Troms er det i løpet av samme tidsperiode kjent bortgang av 5 bjørner. En hannbjørn ble felt på skadefelling i Evenes kommune i 2019. En hannbjørn ble felt på skadefelling i Sverige i 2020. Ei binne ble felt på skadefelling på Storfjellet i Bardu den 21.06.21. En hannbjørn ble felt den 23.06.21 i Salangsdalen i Bardu kommune og en hannbjørn ble felt den 02.07.21 i Salangen kommune.

Statsforvalterens vurderinger

Det aktuelle området på Spurveneset er prioritert for beitedyr og det er et viktig beiteområde for rein og flere sauebesetninger. Det er B-området for bjørn. Totalt er det sluppet ut rundt 900 sau og lam. Det er per dato funnet 7 sau som er dokumentert drept av bjørn i sauebeite på Spurveneset. 5 sau er tatt etter skadefellingstillatelsen ble gitt den 30.06.21, siste sauekadaver ble dokumentert 05.07.2021. Det ble ikke felt bjørn på den tidligere skadefellingstillatelsen (30.06.2021 – 07.07.2021) da forholdene for jakt har vært vanskelig. Statsforvalteren vurderer at det er en pågående skadesituasjon og at potensialet for videre skader er stort da det er sauebesetninger på beite i området.

Området har en historikk med tap av sau til bjørn. I 2019 ble det dokumentert 28 sauekadaver tatt av bjørn, men mange kadaver fra området ble ikke vurdert slik at vi antar at skadeomfanget var større.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at bjørn og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren vurderer at uttak av 1 -én- bjørn i Sør-Varanger kommune ikke vil medføre en vesentlig negativ påvirkning på bjørnebestanden i regionen. Begrunnelsen for dette er at ynglende binner oppholder seg hovedsakelig i kjerneområdene for bjørn i Pasvik og indre deler av Finnmarksvidda. Den aktuelle bjørnen oppholder seg i beiteområde for sau og utgjør skadepotensiale for fremtidig skade da det er mye sau i det gjeldende området, deriblant mange lam.

Neiden beitelag gjennomfører planlagte forebyggende tiltak som inkluderer planlagt utvidet tilsyn, bruk av radiobjeller og tidlig nedsanking. Statsforvalteren har vært i dialog med beitelaget om akutte forebyggende tiltak. Statsforvalteren vurderer at beitelaget gjør det som er rimelig for å forebygge tap til rovvilt. Videre er det veldig vanskelig å iverksette effektive forebyggende tiltak på grunn av at terrenget og at sauene nå er veldig spredt.

Statsforvalteren har vurdert at en eventuell felling i det avgrensede området i Færdesmyra naturreservat ikke vil påvirke verneverdiene eller være i konflikt med de øvrige vernebestemmelsene i «Forskrift om Færdesmyra naturreservat». Den mulige aktiviteten dispensasjonen vil medføre er

folk til fots og hund, med mindre det felles en bjørn. Det er ikke i strid med forskriften å forflytte seg til fots eller ha med hund i verneområdet så fremt man forholder seg til bestemmelsene i båndtvangsloven.

Vi har vurdert at dersom det blir felt en bjørn innenfor naturreservatets grenser, vil det ikke være tillat med motorisert kjøretøy for å frakte ut bjørnen da dette vil være i strid med verneforskriftens formål og kunne skade verneverdiene. Vi vurderer at adgangen vi har gitt dispensasjon til innenfor verneområdet gjør at frakt av felt bjørn uten hjelp av motorisert ferdsel skal la seg gjennomføre. Dette er satt som vilkår i skadefellingstillatelsen.

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for bjørn med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. I år har det vært en sein vår, da en kjølig værtype har utsatt våren og fremvekst av alternative matkilder for bjørnen. Historisk sett har man i regionen opplevd at konflikten mellom beitedyr og bjørn har vært betydelig i år hvor det har vært mye snø og en sein vår. Statsforvalteren vurderer at bjørn i sauebeiter i dette tilfellet utgjør et betydelig skadepotensial.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Statsforvalteren vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har meget god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt på bestanden uttaket vil ha.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer dermed ikke til anvendelse.

Statsforvalteren vurderer at uttak av én bjørn i Sør-Varanger kommune ikke vil påvirke økosystemet negativt i vesentlig grad, jf. naturmangfoldlovens § 10. Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefelling for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. § 12.

Konklusjon

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én bjørn i nærmere avgrenset område i Neiden i Sør-Varanger kommune. Binne m/unger er unntatt tillatelsen. Tillatelsen gis til Sør-Varanger skadefellingslag og gjelder i perioden 08.07.2021–15.07.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt avgjørende vekt på at dette er et viktig beiteområde for sau, det er fortsatt en pågående skadesituasjon og potensialet for videre skader er veldig stort samt at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger for å avverge videre skader. Området har tidligere kjent skadehistorikk og uttak av 1 bjørn vurderes å ikke ha en vesentlig negativ effekt på bjørnebestanden.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Hans Ivar Hortman
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM

SNO Kirkenes

Øst-Finnmark politidistrikt

Mattilsynet

Postboks 383

2381 BRUMUNDDAL